

HYHLÍK, František: Psychologie mladého čtenáře. Praha, SPN 1963. 139 s. — Státní knihovna ČSSR. Edice Ústředního vědecko-metodického kabinetu knihovnictví. — Bibliogr. 188 zázna.

Četba mládeže, zejména v období dospívání, dostala se již před mnohými lety do popředí zájmu všech výchovných pracovníků, kteří se věnují práci s knihou. Není tomu tak jen proto, že tento věk je zásadně do značné míry rozhodující pro vytváření celkového profilu. Nemálo k tomu přispěly i různé dosavadní průzkumy četby, které shodně se zahraničními zkušenostmi potvrdily některé znepokojivé skutečnosti: četba mládeže má převážně rekreativní charakter, z něhož vyplývá poměrně malá účinnost četby; výběr titulů je nepatrně ovlivňován knihovníky a ještě méně vychovateli a učiteli, řídí se spíše radami a doporučeními kamarádů, spolužáků a spolupracovníků a proto okruh autorů a děl, zvláště u pracující mládeže, je dosti uniformní; jednostranná záliba v určitých žánrech, event. tematice, vede mladé čtenáře k přečtení všeho, co v oboru vyšlo, bez zřetele k hodnotě děl. Tyto a další znepokojivé okolnosti nemohou plně řešit knihovníci a ostatní pedagogičtí pracovníci, protože jsou namnoze závislé i na složení fondů knihoven a tím i na ediční politice a v neposlední řadě též na literární tvorbě. Některé negativní rysy ovšem mohou odstranit: tak například je jisté zřejmé, že malý vliv vychovatelů a knihovníků na výběr četby je podmíněn i nedostatečným pedagogickým taktem při práci s knihou, především formalismem, který napřihlíží ke skutečným zájmům mládeže v jejich celistvosti (a to nejen literárním) a ve svých důsledcích je naplňuje apriorní nedůvěrou, podporovanou vydatně i metodami tzv. literární výchovy na některých školách.

Odstranit nedostatky ve výchovné práci knihoven s mládeží je možné jen na základě důkladného psychologického poznání mladého čtenáře. Tento cíl, u nás v tomto rozsahu a pojetí poprvé, sleduje práce prof. Hyhlíka, který se psychologií mládeže a četby zabývá po celou řadu let: mimo jiné byl v letech 1959—1961 inspirátorem a vedoucím výzkumu četby dospívající mládeže, jehož výsledky tvoří empirický základ posuzované knihy.

Psychologické poznání dospívající mládeže tvoří východisko celé práce; je mu také věnována celá první část studie. Autor seznamuje čtenáře se zákonitostmi vývoje lidské osobnosti a s vývojem dítěte předškolního, mlad-

šího a středního školního věku. Do tohoto nepostradatelného širšího rámca zasazuje poznatky o psychologii dospívající mládeže, jimž prof. Hyhlík věnuje podstatný díl rozsahu první části práce.

O výzkumu četby dospívající mládeže pojednává prof. Hyhlík ve druhé části své knižní studie. Objasňuje základní metodologické zásady výzkumu četby obecně a četby mládeže zvláště. Studium těchto kapitol je nezbytným východiskem pro každého, kdo se bude v budoucnu obdobnými výzkumy zabývat; podněty k nim nepatří k posledním autorovým cílům, jež svou prací sleduje.

Poslední kapitola druhé části podává rozbor výsledků výzkumů četby dospívající mládeže a opírá se i o některé monografické práce s touto tematikou, především o diplomní práce, které zpracovali posluchači katedry knihovnictví. Z nejvýznamnějších podnětů a zjištění je malý zájem o odbornou literaturu u mládeže (viz konstatovaný rekreativní charakter četby!), nedostatek vhodné literatury pro mládež, potřeba užší spolupráce knihoven a škol, negativní vlivy povinné školní četby a poměrně malý kulturní rozhled mládeže.

Třetí část studie vyvozuje z psychologických poznatků závěry pro výchovnou práci s knihou mezi mládeží. Zabývá se významem četby pro vytváření morálně politického profilu, jejím vlivem na charakter mládeže, zdůrazňuje usměrňování zájmů a potřeb dospívající mládeže, pojednává o možnostech působení na volbu povolání četbou a konečně stanovuje úkoly knihoven při sebevzdělávání a sebevýchově mládeže.

Význam monografie prof. Hyhlíka lze spatřovat především v ojedinělém přístupu k dané tematice: odborná literatura o četbě mládeže zpravidla se zabývá buď rozbořením čtenářských zájmů nebo pedagogickými aspekty na práci s knihou mezi mládeží. Prof. Hyhlík ve své práci oba aspekty sjednocuje: soustřeďuje se jak na psychologické poznání mládeže a jejich čtenářských zájmů, tak na jejich výchovné usměrňování. Proto také posuzovaná kniha má všechny předpoklady k tomu, aby příznivě ovlivnila i práci s knihou mezi mládeží v praxi.

J. Jedlička

Najprekladanejši autori na svete [podľa štatistiky UNESCO] sú: V. I. Lenin [jeho diela boli preložené do 185 rečí], N. S. Chruščov [169 rečí] a Lev N. Tolstoj [138 rečí].